

Utlåtande 2003:88 RVIII (Dnr 303-1246/2002)

Långsiktiga klimatmål för Stockholm

Motion av Per Bolund (mp) (2002:21)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Staden uttalar ambitionen att på sikt bli en helt fossilfri kommun.
2. Staden fortsätter att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser i samma takt som under perioden 1990-2005.
3. Motion 2002:21 av Per Bolund (mp) anses besvarad med vad som anförs av föredragande borgarrådet.

Föredragande borgarrådet Viviann Gunnarsson anför följande.

Motionens innehåll

Per Bolund (mp) föreslår att staden sätter upp ett mål om att till år 2050 helt ha frångått användandet av fossila bränslen, *bilaga 2*. Som ett delmål föreslås att Stockholms utsläpp av växthusgaser ska ha minskat med 80 procent till år 2030. Motionären föreslår vidare att denna målsättning sprids till boende och företag i Stockholm genom en informationskampanj.

Motionären skriver att experternas prognoser pekar på en uppvärmning av jorden med mellan en och sex grader under detta århundrade. En sådan uppvärmning kommer för Sveriges del att leda till svårare stormar och oväder, ökad nederbörd och fler översvämningar. Den förstärkta växthuseffekten är ett globalt problem, men åtgärderna måste sättas in lokalt för att få effekt. Det långsiktiga mål som staden har idag, att utsläppen ska minska med 60–80 procent på lång sikt, är enligt motionären för otydligt och saknar tidsgräns för när målet ska vara uppnått. Det ger inte tillräklig vägledning för dem som bor

målet ska vara uppnått. Det ger inte tillräcklig vägledning för dem som bor och verkar i Stockholm.

Eftersom Stockholm har mycket goda förutsättningar för att minska utsläppen av koldioxid bör staden göra extra stora utsläppsminskningar för att ge utrymme för fattigare regioner att slippa göra dramatiska åtgärder. Stockholm bör följa det exempel som satts av bland annat Naturskyddsföreningens utmanarkommuner som beslutat att bli helt fossilfria.

Remisser

Motionen har remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden samt stadsledningskontoret.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att det inte främst är målen som leder till en hållbar utveckling utan de åtgärder som genomförs av olika aktörer i Stockholm. Klimatmålen ska baseras på kunskaper om våra möjligheter att reducera utsläppen av växthusgaser samt på behovet för att nå en långsiktigt hållbar nivå.

Gatu- och fastighetsnämnden stödjer motionen och anser att långsiktiga miljömål för Stockholm ska fastställas.

Stadsledningskontoret anser att staden följer de åtaganden som träffats genom internationella överenskommelser och ser inga skäl till att förändra en väg som är erkänt framgångsrik. Redan stadens hittillsvarande mål på 20 procent reduktion från år 1990 till år 2005 är mycket högt.

Mina synpunkter

Motionären pekar på en mycket viktig fråga. Det globala problemet med allt för höga utsläpp av växthusgaser, framför allt koldioxid, måste tas på största allvar även lokalt. Stockholm har i nationell och internationell jämförelse kommit långt i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. Trots det ligger utsläppsnivån räknat per person många gånger högre än i många utvecklingsländer. Ansvar för att minska utsläppen av växthusgaser är förvisso delat, men vilar i dagsläget extra tungt på i-länderna. Stockholm har i detta sammanhang en viktig roll som föredöme för andra städer i i-världen, till exempel när det gäller att visa på tekniska lösningar och framsynt samhällsplanering för att minska utsläppen.

Stockholms klimatarbete började med att Stockholm år 1996 anslöt sig till ICLEI:s kampanj "Städer för klimatskydd" och därmed åtog sig att uppskatta växthusgasutsläppens storlek, anta mål om utsläppsreduktion, ta fram en

handlingsplan, genomföra åtgärder, följa upp samt revidera handlingsplanen vid behov. Kommunfullmäktige antog år 1998 Stockholms Handlingsprogram mot växthusgaser samt fastställde målet 20 procent minskning mellan åren 1990 och 2005. Som delmål antog staden att utsläppen av växthusgaser inte skulle öka mellan åren 1990 och 2000.

Inför revideringen av Stockholms Handlingsprogram mot växthusgaser konstaterades att staden klarade delmålet med relativt god marginal, men att den kraftiga befolkningstillväxten i staden gjorde det svårt att klara målet om 20 procent minskning till år 2005. Vid miljö- och hälsoskyddsnämndens sammanträde i december 2002 ersattes detta fasta minskningsmål med ett nytt mål som utgår ifrån utsläpp per person, vilket överensstämmer med FN och EU:s sätt att räkna. Det nya målet sattes till att utsläppet 2005 inte ska överstiga 4,0 ton koldioxid (ekvivalenter) per kommuninvånare. Det målet innebär att utsläppen per invånare minskar med cirka 87 kg per år eller cirka 24 procent från 1990 till år 2005. Målet antogs av kommunstyrelsen den 19 mars 2003. Staden fortsätter att minska utsläppen av växthusgaser i den takt som kan utläsas i målet för perioden 1990 till 2005 tar det knappt 30 år att nå den globalt hållbara nivån 1,5 ton per invånare och år. Att staden, enligt motionärens förslag, skulle bli helt fossilfritt skulle ta ytterligare cirka 20 år.

När det gäller långsiktiga minskningsmål antogs 1995 Stockholms Miljöprogram 2000. Där angavs att koldioxidutsläppen skall minska med 60-80 procent på lång sikt. Slutåret för den långsiktiga minskningen fastställdes senare till år 2050. I det förnyade miljöprogrammet "Stockholms Miljöprogram 2002-2006", som antogs av kommunfullmäktige i februari i år, finns inget långsiktigt mål för utsläpp av växthusgaser.

Jag anser att staden bör upprätta ett genomförbart långsiktigt mål som ligger i linje med den nivå som bedöms som globalt hållbar. Stadens långsiktiga mål kan lämpligen fastställas i samband med att ett nytt delmål sätts upp för perioden efter 2005. Ambitionen att Stockholm ska bli helt fossilfritt ligger väl i linje med bilden av Stockholm som ett föredöme för andra städer och kan vara inspirerande för stadens egna arbete. Jag anser därför att staden ska besluta om att anta målet och därmed bli en utmanarkommun. Jag vill betona att den minskningstakt som är genomförbar i första hand styrs av de konkreta åtgärder som är möjliga att genomföra. I valet av åtgärder för en hållbar utveckling ligger även en ekonomisk och social bedömning. Några av de konkreta åtgärder jag föreslår staden ska fortsätta arbeta med är inköp av Bra miljöval el, energibesparingar, alternativa bränslen för uppvärmning och fordon. När det gäller energieffektivisering inom den egna kommunala verksamheten finns mycket kvar att göra.

Resurserna för spridning av information om stadens klimatmål gör enligt min uppfattning störst nytta om de koncentreras till åtgärder som ligger nära i tiden, även om den långsiktiga ambitionen också måste förmedlas.

Staden uttalar ambitionen att på sikt bli en helt fossilfri kommun i linje med Naturskyddsföreningens utmanarkommuner.

Motionen anses besvarad med vad som anförs av föredragande borgarråd.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå motionen
2. därutöver anför följande.

En av stadens viktigaste uppgifter är att kunna tillgodose de olika behov som föreligger i en dynamisk och växande storstad. Under de närmaste trettio åren förväntas Stockholms stad växa med 150 000 invånare och Stockholmsregionen med 600 000 invånare. Det ställer krav på att skapa förutsättningar nya bostäder, arbetsplatser, vägar, spår och flygplatser. Stockholmsregionen behöver satsningar inom alla dessa områden för att kunna fortsätta att fungera som tillväxtmotor för Sverige. Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att öka välbördet och uppnå målet om ett långsiktigt hållbart samhälle.

En hållbar utveckling i Stockholm bidrar till att göra Stockholm än mer attraktivt för både den enskilde, företag och organisationer. Sambanden mellan hälsa och miljö, ekonomisk utveckling och ekologiskt ansvar är viktiga. På lång sikt kan effekterna av en offensiv och ambitiös miljöpolitik ge ett tydligt kvitto i form av minskade samhällskostnader.

Beredningen av motionen är under all kritik. Det saknas helt konsekvensbeskrivningar vad gäller effekterna på andra för staden viktiga områden såsom bostadsbyggande. Den kritik som gatu- och fastighetskontoret framför om orealistiska målnivåer, brist på uppföljning av gamla mål och målkonflikter gällande minskade utsläpp och inflyttning måste också tas på största allvar.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Staden uttalar ambitionen att på sikt bli en helt fossilfri kommun.
2. Staden fortsätter att minska utsläppen av klimatpåverkande gaser i samma takt som under perioden 1990-2005.

3. Motion 2002:21 av Per Bolund (mp) anses besvarad med vad som anförs av föredragande borgarrådet.

Stockholm den 18 juni 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Viviann Gunnarsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avslå motionen
2. därutöver anför följande.

Stockholm har under en lång tid på olika sätt arbetat med minska klimatpåverkan. Den sedan tidigare lagda ambitionsnivån i staden är viktig att bibehålla för att minska växthuseffekten och dess negativa påverkan på jordens klimat. I stadens program mot växthusgaser finns en rad olika förslag på hur staden ska arbeta vidare för att nå de uppsatta målen att minska utsläppen av växthusgaser.

Stockholms stad klarade målet att utsläppen av växthusgaser inte skulle öka mellan åren 1990 och 2000. Utsläppen minskade med fyra procent under den nämnda tioårsperioden, trots att stadens befolkning har ökat med drygt elva procent under samma period. Möjligheten att utnyttja de gemensamma system som staden erbjuder, fjärrvärme, kollektivtrafik etc., gör att utsläppen per individ kan hållas på en relativt sett låg nivå. Då invånarna i Stockholm i genomsnitt orsakar mindre växthusgasutsläpp än medelsvensken, leder även en ökad inflyttning till Stockholm till minskade utsläpp av växthusgaser i Sverige totalt sett.

Ett mål som bygger på totalt utsläppt mängd växthusgaser inom staden kan dock ge en felaktig bild av situationen vid en förväntad fortsatt befolkningsökning. Genom att formulera det nya målet som ett per capita mål, erhålls ett mål som tar hänsyn till dynamiken i Stockholms befolkningens mängd, vilket gör att in- och utflyttning ej påverkar stadens ambitionsnivå i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser. Ett mål som relaterar till den enskilde invånarens utsläpp ligger även i linje med det långsiktiga nationella och internationella målet att minska utsläppen av växthusgaser

nationella och internationella målet att minska utsläppen av växthusgaser till 1,5 ton koldioxid (ekvivalenter) per person och år.

Det är inte främst målen som leder till en hållbar utveckling utan de åtgärder som genomförs av olika aktörer i Stockholm. Det är därför viktigt att eftersträva de grundtankar som finns i Handlingsprogram 2002 mot växthusgaser och Klimp-ansökan som handlar om t.ex. övergripande informationsinsatser och lokala folkbildningsprojekt i kombination med olika former av stimulans till beställare, påskynda investeringar som ger minskade utsläpp av växthusgaser. Insatserna, som är inriktade på de två kärnfrågorna energi och trafik/kommunikation, vänder sig till alla från det lokala småföretaget till en bred allmänhet.

Fortsatt satsning på olika trafikåtgärder som t.ex. miljözon för tung trafik, miljökvalitetsnormer och fler miljöbilar är exempel på praktiska åtgärder som leder till mindre utsläpp.

ÄRENDET

Per Bolund (mp) föreslår i en motion (2002:21), bilaga 2, att staden sätter upp ett mål om att till år 2050 helt ha frångått användandet av fossila bränslen. Som ett delmål föreslås att Stockholms utsläpp av växthusgaser ska ha minskat med 80 procent till år 2030. Motionären föreslår vidare att denna målsättning sprids till boende och företag i Stockholm genom en informationskampanj.

REMISSER

Motionen har remitterats till miljö- och hälsoskyddsnämnden, gatu- och fastighetsnämnden samt stadsledningskontoret.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslöt den 11 juni 2002 att åberopa miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation anfördes av ledamöterna *Peter Lundén-Welden* (m) och *Sofia Nerbrand* (fp) samt tjänstgörande ersättarna *Björn Hyllengren* (m) och *Sofia Arkelsten* (m), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande av den 22 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Motionen

Motionären föreslår att Stockholm måste göra allt som står i vår makt för att förhindra framtida klimatförändringar samt att åtgärderna mot detta globala miljöproblem måste sättas in lokalt. För att åstadkomma en samhällsförändring föreslås långsiktiga mål så att boende och företag i staden får tid för att klara omställningen. Dessa är följande: Stockholms utsläpp år 2030 ska ha minskat med 80 % och Stockholm år 2050 ska vara en fossilfri stad. Denna målsättning föreslås spridas till boende och företag i Stockholm genom en informationskampanj.

Beskrivning av Stockholms handlingsprogram mot växthusgaser

Stockholms handlingsprogram mot växthusgaser visar vilka möjligheter olika aktörer har att minska utsläppen av växthusgaser. Målen i handlingsprogrammet tar hänsyn till de möjligheter aktörerna har att minska utsläppen till olika år. Handlingsprogrammet togs fram av Miljöförvaltningen i samarbete med Stadsledningskontoret, Stadsbyggnadskontoret, Gatu- och fastighetskontoret, Birka Energi samt MFO.

nadskontoret, Gatu- och fastighetskontoret, Birka Energi samt MFO. Handlingsprogram mot växthusgaser antogs av Kommunfullmäktige 1998.

Handlingsprogrammet består av:

- analys av utsläppen av den i Stockholm dominerande växthusgasen koldioxid
- mål
- åtgärds katalog med förslag på åtgärder som olika aktörer kan genomföra
- åtgärdernas konsekvenser
- beskrivning av växthuseffekten och vad den innebär för Sverige och Stockholm.

Revidering av Stockholms handlingsprogram mot växthusgaser

I Kommunfullmäktiges beslut 1998 fick Miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att år 2002 genomföra en ny uppföljande studie som kartlägger utsläpp samt reduktionsbehov och behovet av revideringar eller kompletteringar.

Utifrån redovisning av uppföljning av handlingsprogram mot växthusgaser 2001 revideras handlingsprogrammet under 2002. I revideringsprocessen ser Miljöförvaltningen över utsläppen i Stockholm, prognoser, mål, åtgärder, konsekvenser, ny forskning samt vad som händer nationellt och internationellt.

Revideringen av handlingsprogrammet integreras med att framtagandet av Stockholms KLIMP-ansökan och sker i samverkan med andra kommunala aktörer samt näringsliv och organisationer.

KLIMP-ansökan – statsstöd till klimatinvesteringsprogram 2002-2004

Under 2002 inrättas ett nytt statsbidrag för investeringar och andra åtgärder som leder till minskning av växthusgasutsläpp. Det nya bidraget liknar till sitt upplägg det lokala investeringsprogrammet (LIP) och kallas för klimatinvesteringsprogram (KLIMP). KLIMP-stödets fokus ligger framför allt på investeringar inom områdena energi, transporter och avfall samt till viss del information. Det kan ev. ställas krav på att folkbildnings- och informationsinsatser kopplas till investeringarna. Ansökningarna kommer att administreras av Naturvårdsverket och löper under tiden 2002-2004. Det finns totalt 900 miljoner avsatta för investeringar under denna tid, av dessa finns 200 budgeterade redan för 2002.

Möjligheterna att få KLIMP-bidrag ökar om staden har en samlad klimatstrategi för arbetet med att minska utsläpp av växthusgaser. Miljöförvaltningen och Näringslivskontoret planerar därför att i samarbete sammanställa Stockholms KLIMP-ansökan samt revidera Stockholms handlingsprogram mot växthusgaser. Ansvaret för KLIMP-ansökan kommer dock vara Näringslivskontorets och ansvaret för revideringen av Handlingsprogram mot växthusgaser kommer att ligga på Miljöförvaltningen. Kommunstyrelsen ska fatta det slutliga beslutet vad gäller ansökan.

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen anser att det är viktigt att staden har tydliga mål för att invånarna, företagen, kommunala förvaltningar och bolag skall kunna arbeta för minskade utsläpp av växthusgaser till en hållbar nivå.

Det befintliga målet som motionären hänvisar till "att koldioxidutsläppen skall minska med 60-80 % på lång sikt" beslutades av Stockholms Kommunfullmäktige när Miljöprogram 2000 antogs 1995. Därefter har Kommunfullmäktige antagit Stockholms Handlingsprogram mot växthusgaser 1998 och samtidigt beslutat om målet: "Koldioxidutsläppen i Stockholm skall minska med 20 % mellan 1990 och 2005". I Stockholms Handlingsprogram mot växthusgaser har staden antagit år 2050 som målar för det långsiktiga målet.

De i motionen föreslagna klimatmålen kommer att beaktas i det pågående arbetet med revidering av Handlingsprogram mot växthusgaser. Miljöförvaltningen vill även framhålla att det inte är målen som leder till en hållbar utveckling utan de åtgärder som genomförs av olika aktörer i Stockholm.

Miljöförvaltningen anser att rimliga etappmål ger en vägledning som beslutsfattare och andra kan stödja sig på i processen att minska utsläppen av växthusgaser.

Miljöförvaltningen anser att stadens klimatmål skall baseras på kunskaper om våra möjligheter att reducera utsläppen av växthusgaser samt på behovet för att nå en långsiktig hållbar nivå. För att Stockholm skall behålla sitt goda rykte nationellt och internationellt när det gäller klimatarbete, klimatmål och måluppfyllelse föreslår Miljöförvaltningen att Stockholm även fortsättningsvis skall vara en föregångare nationellt och internationellt i klimatarbetet. Stockholm har förutsättningar att i ett kort perspektiv ha en högre ambitionsnivå än Sveriges och FN:s klimatarbete.

Gatu- och fastighetsnämnden beslöt den 21 januari 2003 att överlämna men ej återropa gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande, att förorda att fullmäktige bifaller motionen samt att därutöver anföra följande:

Den förstärkta växthuseffekten som leder till klimatförändringar är en av de största utmaningarna mänskligheten ställts inför. Vi anser därför att motionen bör bifallas och att långsiktiga miljömål för Stockholm ska fastställas.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Sten Nordin* (m), ledamöterna *Berthold Gustavsson* (m), *Birgitta Holm* (m) och *Mats Rosén* (kd) samt tjänstgörande ersättarna *Claes Flemming* (fp) och *Martina Lind* (fp) till förmån för kontorets förslag.

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande av den 9 september 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Motionen

I motionen erinras om att Stockholm har uppnått sitt mål för år 2000 vad gäller växthusgasutsläpp. Detta är enligt motionen mycket glädjande, men fortfarande släpps ca fyra miljoner ton koldioxid ut i staden varje år som ökar den naturliga växthuseffekten och därmed höjer jordens medeltemperatur.

Ett bra sätt att åstadkomma en samhällsförändring mot minskade utsläpp sägs vara att staden beslutar om långsiktiga mål så att boende och företag i staden får tid för att klara omställningen. Stadens nuvarande långsiktiga mål att utsläppen ska "minska med 60 till 80 % på lång sikt" anges vara för oprecist.

Om halten växthusgaser i atmosfären ska kunna stabiliseras på en nivå som inte ger alltför katastrofala climateffekter måste de globala utsläppen enligt motionären minska med minst 75 % till år 2050. Eftersom Stockholm anses ha mycket goda förutsättningar att minska utsläppen av koldioxid sägs det vara rimligt att staden gör ännu större utsläppsminskningar för att ge utrymme för fattigare regioner att slippa göra dramatiska åtgärder.

Motionären föreslår kommunfullmäktige besluta att Stockholms utsläpp år 2030 ska ha minskat med 80 % Stockholm år 2050 ska vara en fossilfri stad denna målsättning sprids till boende och företag i Stockholm genom en informationskampanj.

Gatu- och fastighetskontorets synpunkter

I motionen föreslås att stadens långsiktiga mål avseende växthusgasutsläpp skärps. Innan gatu- och fastighetskontoret kommenterar detta förslag finns anledning att redovisa möjligheterna att nå de kortsiktiga utsläppsmålen.

Växthusgasprogrammet

Kommunfullmäktige fastställde 1998-06-08 ett handlingsprogram mot växthusgaser (utl 1998:111). Enligt programmet ska utsläppen år 2000 inte överstiga utsläppen 1990. Mellan 1990 och 2005 ska de minska med 20 %. I handlingsprogrammet erinras om att enligt stadens miljöprogram 2000 ska utsläppen av koldioxid långsiktigt minska med 60-80 %.

Vid beslutet 1998 fick berörda nämnder och bolag i uppdrag att verka för att de i handlingsprogrammet föreslagna åtgärderna eller åtgärder som ger motsvarande koldioxidreduktion, snarast påbörjas. Bolag och nämnder fick också i uppdrag att arbeta in stadens klimatmål i sin egen verksamhetsplanering och uppföljning, utarbeta egna operativa program samt varje år redovisa vilka åtgärder som vidtagits och koldioxidpåverkan av åtgärderna. Detta sker enligt fullmäktiges beslut lämpligen inom

påverkan av åtgärderna. Detta sker enligt fullmäktiges beslut lämpligen inom ramen för miljöledningssystemet.

Kommunstyrelsen fick i uppdrag att i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden utarbeta en enhetlig och samordnad modell för uppföljning och rapportering av energianvändning och koldioxidutsläpp att ingå i miljöledningssystemet snarast möjligt.

Kommunstyrelsen fick även i uppdrag att arbeta för att internationella och nationella skatter och regler ändras för att underlätta lokalt klimatarbete enligt handlingsprogrammet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden fick i uppdrag att följa och i planerade miljöboksutavrapportera utvecklingen. Nämnden fick också i uppdrag att år 2002 genomföra en ny uppföljande studie som klarlägger utsläpp och reduktionsbehov samt resultatet av nuvarande handlingsprogram och behovet av revideringar eller kompletteringar inom ramen för miljöledningssystemet.

Uppföljningsrapporten

Miljö- och hälsoskyddsnämnden sände i slutet av förra året ut en uppföljningsrapport från miljöförvaltningen på remiss. Enligt uppföljningen klaras målet för år 2000. Detta beror främst på åtgärder genomförda inom uppvärmningssektorn. Målet för år 2005 bedömdes dock inte kunna nås med hittills genomförda, påbörjade eller planerade åtgärder.

Genom remissen skulle berörda nämnder och bolag ges möjlighet till kompletteringar och korrigeringar innan uppföljningen redovisas för fullmäktige. Därefter avsåg miljöförvaltningen återkomma med förslag på vidare arbete.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade 2002-05-07 att utan eget ställningstagande överlämna kontorets utlåtande som svar på remissen.

Vi framhöll i tjänsteutlåtande 2001-12-28 i sammanfattning följande.

Växthusgasproblematiken är som gatu- och fastighetskontoret framhållit i tidigare sammanhang långsiktig, global, komplex, svårbedömbart och svårlöst.

Uppföljningen av Stockholms växthusgasprogram kan ge intryck av ett annalkande miljöhot på grund av svårigheterna att nå de uppsatta miljömålen inom trafikområdet. Vi vill dock peka på att inom Sverige är koldioxidutsläppen per capita redan förhållandevis låga i Stockholm beroende på stadsbyggnadens koncentration och stadens framsynta utbyggnad av kollektivtrafiken och fjärrvärmerna.

Miljöförvaltningens sammanställning illustrerar svårigheterna att vidta åtgärder på det lokala planet som har effekt när det är ett globalt problem som ska åtgärdas. Vi menar att det finns ett systematiskt fel i att hantera ett globalt miljöproblem som växthusgaser genom lokala åtgärder utan hänsyn till de lokala förutsättningarna. Risken för suboptimering är mycket stor och kan innebära att utsläppen totalt sett ökar eller i värsta fall bidrar till att ett lokalt problem ökar. Alltför höga miljömål för regionens centrala delar kan exempelvis leda till byggstopp i dessa lägen och kanske tvinga fram en utglesad

byggstopp i dessa lägen och kanske tvinga fram en utglesad bebyggelse med ökat behov per capita av både uppvärmning och trafikförsörjning som följd.

Mål för att bemästra miljöproblem av nationell eller global karaktär måste enligt vår uppfattning utformas så att de gäller som ett genomsnitt inom ett större område, en hel region eller hela landet. Dessa genomsnitt ska få överskridas lokalt. Det torde också vara mer rättvisande att komplettera målen för totala utsläpp med mål per capita.

Vi förordar att stadens mål för växthusgasreduktion ses över och utformas på ett sätt som kan bidra till verkliga miljöförbättringar. Det förefaller också rimligt att målen för stadens egna insatser inte sätts högre än att de åtgärder som kan vidtas för att nå målen ligger inom stadens egen rådighet eller i vart fall ligger inom räckhåll.

I jämförelse med den nyligen presenterade klimatpropositionens växthusgasreduktion på 4 % från år 1990 till år 2010 framstår Stockholms hittillsvarande mål på 20 % reduktion från år 1990 till år 2005 som mycket högt. Det förefaller lämpligt att det fortsatta arbetet med Stockholms växthusgasprogram beaktar de statliga målen. Frågan om vilken effekt de aviserade statliga klimatsatsningarna kan få för Stockholms del bör naturligtvis också prövas.

Nya växthusgasmål?

Efter remissbehandlingen av uppföljningsrapporten hävdar miljöförvaltningen 2002-05-29 att man har i uppgift att revidera stadens handlingsprogram mot växthusgaser under 2002. Vidare har förvaltningen meddelat att förslag till nytt handlingsprogram inte kommer att skickas på remiss. Förvaltningen har istället valt att knyta en referensgrupp till arbetet med att revidera handlingsprogrammet.

Gatu- och fastighetskontoret deltar i referensgruppen och har i skrivelse 2002-08-22 lämnat synpunkter på ett av miljöförvaltningen 2002-08-19 upprättat rapportutkast.

I miljöförvaltningens rapportutkast ingår bl a omfattande kataloger med åtgärder som syftar till att reducera utsläppen av koldioxid under följande tre rubriker. Gatu- och fastighetsnämnden är eller skulle kunna bli berörd av flera av de uppräknade åtgärderna såsom

- ? beslutade och helt eller delvis genomförda åtgärder
 - Hammarby sjöstad
 - befrämja cykelåkandet
 - väginformationscentral

- ? beslutade/planerade men ännu ej genomförda åtgärder

- ? tänkbara åtgärder som går att implementera i Stockholm
- inköp av miljöel för stadens egen förbrukning
 - inventering av energianvändning i stadens egna fastigheter
 - skärpta energikrav vid markanvisning för nya bostäder
 - tillämpning av skärpta energikrav vid markanvisning för nya lokaler
 - avgifter på vägtrafiken
 - underlätta för bränslesnåla personbilar och speciella citybilar
 - öka kollektivtrafikens marknadsandel från dagens ca 48 % till 55 %.

Vi ställer oss i vårt yttrande bl a frågande till miljöförvaltningens avsikt att direkt revidera växthusgasprogrammet utan att resultatet av den nyss genomförda remissbehandlingen av uppföljningsrapporten först redovisats för uppdragsgivaren fullmäktige eller ens för miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Vi kritiserar att miljöförvaltningen i sitt rapportutkast inte alls berör frågan om att stadens utsläppsmål behöver ses över och anpassas till även andra väsentliga mål såsom ökat bostadsbyggande och upprepar dessa våra krav. Och att målen för totala utsläpp bör kompletteras med mål per capita.

Vi erinrar härvid om att kommunstyrelsen nyligen, vid behandlingen 2002-04-24 av remiss från länsstyrelsen om regionala utsläppsmål och efter inhämtande av yttranden från bl a miljö- och hälsoskyddsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden, anförde bl a följande enligt föredragande borgarrådet.

En av stadens viktigaste uppgifter är att kunna tillgodose de olika behov som föreligger i en dynamisk och växande storstad. Under de närmaste trettio åren förväntas Stockholms stad växa. Det ställer krav på att skapa förutsättningar för nya bostäder, arbetsplatser och kommunikationer.

Den största utmaningen är att förena denna tillväxt med socialt ansvarstagande och god miljö och därmed utveckla Stockholm i hållbar riktning. Det bör framgå av förslaget till utsläppsmål att denna tillväxt behövs och att avvägningar kan behöva göras.

Jag kan konstatera att förslaget innehåller ett stort antal utsläppsmål och att svårigheter att prioritera kan föreligga. Det kan också finnas målkonflikter mellan dessa förslag till utsläppsmål och mål som finns inom andra sektorer.

Utsläppsmålen bör också ges en annan konstruktion. I regioner med förväntade stora befolkningsförändringar, som i Stockholms fall, kan mål för utsläpp per invånare vara ett mer effektivt instrument.

Vi såg det inte som meningsfullt att kommentera miljöförvaltningens långa åtgärdslistor. Dels menar vi att målnivåerna först måste sättas mer realistiska innan man går in på åtgärder.

Dels fungerar stadens planering numera inte så att miljöförvaltningen ska ställa samman långa åtgärdslistor som stadens övriga organ skulle ha att rätta sig efter. Om växthusgasprogrammet ska revideras måste, på samma sätt som gatu- och fastighetsnämnden tidigare krävt för miljöprogrammet, även det nu föreliggande förslaget till nytt växthusgasprogram genomgå en omfattande bearbetning och anpassning till stadens nya integrerade ledningssystem. Stadens nämnder ska inte arbeta under flera olika och sinsemellan mer eller mindre motstridiga styrsystem.

Motionens förslag

Gatu- och fastighetskontoret ser således stora svårigheter att nå redan det av fullmäktige fastställda kortsiktiga växthusgasmålet för år 2005. Detta mål bör enligt vår mening ses över.

Mot den bakgrunden ter det sig inte realistiskt att ytterligare skärpa det långsiktiga utsläppsmålet så som föreslås i motionen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 21 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Ärendet

Per Bolund (mp) anför i motion nr 21/02 att staden skall skärpa de långsiktiga klimatmålen. I motionen anförts att det föreligger risk för höjd medeltemperatur, vilket kan leda till stormar och oväder, ökad nederbörd, och översvämningar, om vi inte vidtar kraftigare åtgärder för att minska utsläppen av koldioxid. Enligt motionären räcker inte de mål som antagits av staden, och som ligger i linje med internationella överenskommelser. Motionären yrkar att utsläppen skall reduceras med 80 % till 203 och att staden skall vara helt fossilfri 2050

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret kan konstatera att Stockholms miljöarbete nått utomordentligt stora framgångar när det gäller utsläpp av luftföroreningar. Stockholm stad har genom en framsynt satsning på bl a fjärrvärme och kollektivtrafik de lägsta utsläppen av förorenande ämnen per capita i landet.

I sammanhanget kan nämnas att i jämförelse med klimatpropositionens växthusgasreduktion på 4 % från år 1990 till år 2010 framstår Stockholms stads hittillsvarande mål på 20 % reduktion från år 1990 till år 2005 som mycket högt.

Människor som bor i storstaden bor mer energisnålt och miljövänligt än boende i glesbygd. Inom Sverige är t ex koldioxidutsläppen per capita redan förhållandevis låga i Stockholm beroende på stadsbygdens koncentration och stadens framsynta utbyggnad av kollektivtrafiken och fjärrvärmerna. Sannolikt är innerstaden det område i

nad av kollektivtrafiken och fjärrvärmen. Sannolikt är innerstaden det område i landet där andelen bilresor redan idag är lägst i förhållande till andelen kollektivtrafikresor.

Stockholmsregionen är således redan idag tämligen väl tillgodosedd när det gäller en bra miljö, och har rönt stora framgångar vad gäller insatser för en bättre miljö.

Stadsledningskontoret menar att det föreligger ett grundläggande fel i att hantera globala utsläppsproblem genom lokala åtgärder utan hänsyn till de lokala förutsättningarna.

Staden följer för övrigt de åtagande som träffats genom internationella överenskommelser. Stadsledningskontoret ser inga skäl till att vidta ytterligare åtgärder i Stockholm, som redan vunnit erkänt stora framgångar.

RESERVATIONER M M

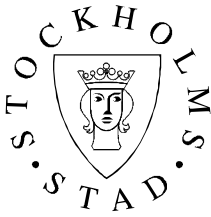
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av ledamöterna Peter Lundén-Welden (m) och Sofia Nerbrand (fp) samt tjänstgörande ersättarna Björn Hyllengren (m) och Sofia Arkelsten (m) är av följande lydelse.

Vi yrkar att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att

1. i huvudsak godkänna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.
2. Därutöver anföra följande.

En av stadens viktigaste uppgifter är att kunna tillgodose de olika behov som föreligger i en dynamisk och växande storstad. Under de närmaste trettio åren förväntas Stockholms stad växa med 150 000 invånare och Stockholmsregionen med 600 000 invånare. Det ställer krav på att skapa förutsättningar för nya bostäder, arbetsplatser, vägar, spår och flygplatser. Stockholmsregionen behöver satsningar inom alla dessa områden för att kunna fortsätta att fungera som tillväxtmotor för Sverige. Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för att öka välståndet och uppnå målet om ett långsiktigt hållbart samhälle.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:21

2002:21

Motion av Per Bolund (mp) om långsiktiga klimatmål för Stockholm

Stockholm har uppnått sitt mål för år 2000 vad gäller växthusgasutsläpp. Detta är mycket glädjande, men fortfarande släpps ca fyra miljoner ton koldioxid ut i staden varje år. Dessa utsläpp ökar den naturliga växthuseffekten och höjer därmed jordens medeltemperatur. Experternas prognoser pekar på en uppvärmning av jorden med mellan en och sex grader under detta århundrade. En sådan uppvärmning kommer för Sveriges del att leda till svårare stormar och oväder, ökad nederbörd och fler översvämningar.

Stockholm måste göra allt som står i vår makt för att förhindra en sådan utveckling. Den förstärkta växthuseffekten är ett globalt problem, men åtgärderna mot den måste sättas in lokalt för att få effekt. Ett bra sätt att åstadkomma en samhällsförändring mot minskade utsläpp är att staden beslutar om långsiktiga mål så att boende och företag i staden får tid för att klara omställningen. Det långsiktiga målet staden idag har, att utsläppen ska "minska med 60 till 80 % på lång sikt" är för oprecist och har ingen tidsgräns när målet ska vara uppnått. Detta ger ingen vägledning för dem som bor och verkar i Stockholm. Istället måste ett bestämt målar och ett precist mål fastslås.

Det tidigare målet för utsläppsminskning är också troligen för högt satt. Enligt FN:s expertpanel för klimatfrågor IPCC ligger halten av växthusgaser i atmosfären redan idag ca 30 % över den förindustriella nivån. Om halten ska kunna stabiliseras på en nivå som inte ger alltför katastrofala klimateffekter måste de globala utsläppen minska med minst 75 % till år 2050. Eftersom Stockholm har mycket goda förutsättningar att minska utsläppen av koldioxid är det rimligt att staden gör ännu större utsläppsminskningar för att ge utrymme för fattigare regioner att slippa göra dramatiska åtgärder. Stockholm bör därför följa det exempel som satts av bland annat Naturskyddsföreningens

utmanarkommuner som beslutat att bli helt fossilfria. Även Island har beslutat att helt sluta använda fossila bränslen.

Med anledning av ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta att

1. Stockholms utsläpp år 2030 ska ha minskat med 80 %
2. Stockholm år 2050 ska vara en fossilfri stad
3. denna målsättning sprids till boende och företag i Stockholm genom en informationskampanj.

Stockholm den 8 april 2002

Per Bolund